

УДК 30

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИНТЕРНЕТА В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Карабитскова Н.А.

Харьковский торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

В данной статье рассматривается использования аудиовизуальных источников в преподавании иностранных языков, обсуждение возможностей и недостатков интернет-источников. Аудиовизуальный метод предполагает обучение языку с погружением в языковую среду, искусственно создаваемую на уроке при помощи различных технических средств. Основными дидактическими приемами являются имитация, заучивание наизусть и образование по аналогии. Использование компьютера в обучении иностранному языку – это богатое разнообразие видов упражнений. Существуют огромные возможности интернета, которые могут быть очень полезны в обучении иностранным языкам.

Ключевые слова: аудиовизуальный метод, интернет-технологии, компьютер, аудио- и видеоматериалы, мотивация, мультимедийные ПК.

Постановка проблемы. Обзор современных интенсивных методов и технологий обучения иностранным языкам позволяет прийти к выводу, что в настоящее время наметились два основных пути интенсификации процесса обучения: один – за счет максимального использования технических средств (в первую очередь аудио- и видеозаписей и программ для компьютеров), другой – за счет активизации резервов личности каждого обучаемого (метод активизации, суггестопедия, гипнопедия и др.). Можно утверждать, что развитие интенсивных методов, предусматривающих органическое включение в систему обучения технических средств, является наиболее перспективным направлением совершенствования методики на ближайшие годы в направлении интенсификации учебного процесса [1].

Центральной темой данной статьи является использование компьютеров и интернета в преподавании иностранных языков с точки зрения аудиовизуализации и проблема того, как компьютер в контексте интернет-технологий может способствовать обучению иностранному языку.

Выделение нерешённых ранее частей общей проблемы. Чистое прослушивание, представленное большинством учебников, обычно не способствует навыкам иностранного языка, оно не учитывает коммуникацию в целом, т.е. не передаёт жесты, мимику и т. д. ораторов. Таким образом, слушание как навык учитывает способность учащегося на уровне звука в целом. Здесь рассматривается проблема того, как аудиовизуальный метод как таковой используется в преподавании и изучении иностранных языков.

В начале урока часто случается так, что учащиеся устали и что им трудно сосредоточиться на работе с учебником. Это создаёт впечатление, что уроки обычно проходят по следующему принципу: «Откройте учебники!». И затем начинается: упражнения, тексты – все из учебника, не используя при этом рабочие методы, мотивирующие учащихся. В контексте вышеизложенного хочется выяснить:

– как компьютерные и интернет-технологии могут помочь мотивировать как учителей, так и учащихся;

– как преподавать иностранный язык не только на основе учебных материалов;

– как рекомендовать учащимся, используя интернет и компьютер, самостоятельно изучать иностранные языки или по собственной инициативе.

Целью данной статьи является изучение использования аудиовизуальных источников в преподавании иностранных языков, обсуждение возможностей и недостатков интернет-источников. Аудиовизуальный метод рассматривается не в своем традиционном, а в современном значении, который связан с компьютером и интернетом. Это означает, что можно обогатить аудиовизуальные материалы посредством межкультурного общения: в данной статье термин аудиовизуальный используется в том смысле, что аудиовизуальные средства массовой информации, используемые в классе, должны способствовать пониманию культурных различий и сходства посредством восприятия и слушания.

Изложение основного материала. В основе традиционного аудиовизуального метода лежали тексты учебников и кассеты. Учащиеся читали и слушали тексты, которые обычно представлялись в учебнике в диалогической форме, а затем проигрывали диалоги как можно достовернее.

Аудиовизуальный, как и аудиолингвальный метод, генетически восходит к прямому методу. В его создании основную роль играли такие ученые как Р. Губерина и П. Риван. В отборе материала принимали деятельное участие французские лингвисты Ж. Гутенгейм и Р. Мишеа. Этот метод возник во Франции в 1950-е гг. и построен на принципе одновременного подключения зрительного и слухового канала для восприятия языковой информации. Цель обучения – общение на языке. Для ее достижения считается необходимым показать, как язык применяется в ситуациях повседневной жизни, и выработать умение быстро и адекватно реагировать на речевые ситуации.

Приоритет отдается устным видам речевой деятельности, а потому большинство учебных материалов бывает предоставлено не в письменном (традиционные учебные тексты), а в устном виде: в фильмах, звуковом сопровождении к слайдам и т.п. Как и в аудиолингвальном методе, в центре внимания находится разговорная речь в диалогической форме, но здесь она оказывается более жестко привязанной к конкретным ситуациям общения.

Аудиовізуальний метод передбачає вивчення мови з зануренням в мовне середовище, істотно створювану на уроці при допомозі різних технічних засобів: аудіо- і відеоматеріали, проєкція слайдів і діафільмів і т.п. Рідною мовою учнів при цьому не використовується. Учням декілька раз показується невеликий навчальний фільм-текст або серія слайдів з паралельним коментарем на іноземній мові (в записі). Попутно викладач коментує кадри, виписує опорні слова, а потім проходить тренування нових слів і структур різного роду підстановочних і трансформаційних вправ. Учням розігрують прослуханий діалог, заучують його наизусть і створюють аналогічні.

Вибір мовного матеріалу визначається тематикою і ситуаціями. Звичайний спосіб організації матеріалу будується за принципом «що потрібно сказати в даній конкретній ситуації». Основними дидактичними прийомами є імітація, заучування наизусть і порівняння з аналогіями.

Роль учня в цьому методі полягає в тому, щоб правильно реагувати на відповідну ситуацію, представлену візуально. Роль викладача є домінуючою, він організує отримання інформації, впливає на її сприйняття, забезпечує «дріллінг» і контролює мовні реакції учнів. Методика «дріллінг» використовується викладачами іноземних мов уже багато років. Вона зарекомендувала себе як надійний помічник новачкам, які роблять свої перші кроки в освоєнні нової мови. Суть методу полягає в багаторазовому повторенні конструкцій або структур. Відоме прислів'я «Повторення – мати навчання» як ніколи краще підходить, щоб передати суть методу «дріллінг».

Аудиовізуальний метод, так само як і аудіолінгвальний, передбачає знайомство з повсякденною культурою країни вивчаємої мови, з найбільш поширеними моделями мовного і невербального поведіння. Акцентується ситуативність такого поведіння. Багато численні сцени повсякденних ситуацій спілкування, представлені в різних відеоматеріалах, сприяють кращому засвоєнню учнями знань про повсякденну культуру.

Вивчення іноземної мови повинно бути орієнтовано на практику. Сучасні методи навчання, такі як спільне або проєктне навчання, комп'ютерні технології, можна сподіватися, більше зацікавлять учнів і знайдуть баланс між особливостями учнів, їх мовним рівнем, навичками, мотивацією і т.д.

В XXI столітті термін «сучасне вивчення іноземної мови» або сучасне вивчення іноземних мов дуже актуальні. Ця концепція дуже сильно пов'язана з комунікаційними технологіями: комп'ютером, інтернетом, телебаченням і т.д. Magdalena Szyszka провела дослідження серед студентів, які фактично використовують ці технології для вивчення мови. Вона зазначила, що комунікаційні технології дуже популярні серед студентів, і що комп'ютерні технології покращили навички

іноземної мови [2]. Завдяки комп'ютеру учні мають можливість вивчати мову не тільки в класі, але і самостійно. Вони мають можливість шукати інформацію, яка дійсно їх цікавить. Це збільшує їх внутрішню мотивацію. Інтернет привносить абсолютно нове вимір в вивчення іноземної мови: учні можуть знайти зв'язок між теорією і практикою [3]. Завдяки інтернету і комп'ютерним технологіям, ви можете спробувати реальні життєві зв'язки. Доступні не тільки всі матеріали в інтернеті, але також можливо спілкування з носіями мови. Крім того, сучасні учні більше цікавляться клавіатурою, а не ручкою, їх більше цікавить екран, а не підручник. Ці фактори збільшують мотивацію, тому що учні XXI століття хочуть зробити щось реальне, що пов'язано з реальною життям.

Вчителі повинні знати і бути впевненими в тому, наскільки надійні матеріали інтернету. Особливо, коли учні повинні самі вибирати матеріали.

Використання комп'ютера в навчанні іноземної мови – це багате різноманітність видів вправ. Коли ви працюєте з комп'ютером, звичайно буває, що ви спочатку вибираєте завдання, а потім, коли це завдання виконується, ви шукаєте правильні відповіді. Якщо відповідна програма підтверджує правильність відповідей, то можна побачити, які відповіді правильні, а які необхідно перевірити. Ітак, якщо відповідь невірна, учні отримують коментарі або допомогу, як можна виправити відповідь. Ці параметри доступні, наприклад, при виборі з декількох варіантів відповіді або в вправах на доповнення пропозицій. Іноді програма також пропонує можливі відповіді, і це дуже корисно, якщо ви не знаєте, який правильний відповідь.

Існує більше видів вправ, таких як, наприклад, тексти з пробілами для заповнення (ми повинні ввести правильне слово, виражене в тексті) або вправи, в яких ми повинні відновити текст так, щоб він був логічним, або ми повинні упорядочити факти в тексті і т.д. Потім, якщо відповіді правильні, програма відзначає цей пробіл зеленим кольором, і якщо відповіді невірні, вони відзначені програмою червоним кольором.

На фоні вищесказанного можна зробити висновок, що інтернет-джерела роблять цікавим вивчення іноземних мов, тому що мультимедійні ПК мають великі дидактико-методологічні можливості.

Хоча комп'ютерні технології пропонує багато вправ і методів, існують і інші важливі можливості для навчання і вивчення іноземної мови. Дійсно, мультимедійні ПК можуть задовольняти індивідуальні потреби і інтереси (включаючи мотивацію) учня. Це означає, що вчителі можуть вибирати вправи відповідно до індивідуальних особливостей і здібностей учнів. Це можливо, тому що комп'ютерні програми або інтернет-ресурси для учнів, які вивчають іноземні мови, пропонує різні матеріали, які класифікуються за темами або видами вправ. Тому вчителі

могут выбирать упражнения, которые наилучшим образом отвечают интересам и языковому уровню учащихся. Источники интернета позволяют такой подход к изучению языка.

Использование компьютеров имеет ещё больше положительных сторон, что подтверждает необходимость использования компьютера на уроках иностранного языка. Одной из таких положительных сторон является то, что вы можете не только использовать существующие упражнения, но и с помощью существующих программ каждый может собирать и составлять свои собственные упражнения. Для этого учителя могут загрузить бесплатные или доступные программы, а затем написать свои собственные упражнения в соответствии с потребностями учащихся. Поэтому учитель может выбирать между двумя основными вариантами: либо использовать в классе интернет-упражнения, уже существующие в интернете, или писать свои собственные упражнения.

Использование компьютеров также полезно для самостоятельного изучения иностранного языка. Как уже упоминалось, почти все источники интернета и учебники имеют функцию, которая корректирует ответы, а также комментарии или дает отзывы о том, почему ответы неверны. На самом деле, можно не только практиковаться с индивидуальными упражнениями, но также можно создать целый курс языка в интернете, который включает в себя все языковые навыки.

Таким образом, интернет является важной частью жизни в наши дни. Компьютерные технологии используются как подростками, так и взрослыми. Не существует фиксированной возрастной группы, которая должна работать с компьютером, поэтому преподаватели могут использовать компьютерные технологии в обучении иностранному языку независимо от возраста и уровня образования. Такие технологии подходят для всех студентов и учеников школ, особенно когда учитель знает, как, когда, почему и где можно использовать такие медийные дидактические технологии.

В связи с использованием компьютера в преподавании иностранных языков появился термин CALL (Computer Assisted Language Learning), что означает компьютерное обучение. Этот вопрос обсуждался на протяжении многих лет. Этот стиль обучения очень новый, и он принес много новых вариантов обучения.

Наряду с положительными ожиданиями, возникли также некоторые сомнения относительно пользы компьютера, поскольку сначала не знали, чего ожидать от этого нового метода обучения. Негативными аспектами использования компьютера являются:

– Компьютер может мешать усвоению иностранного языка.

– Межличностное общение ухудшается. Возникают процессы отчуждения.

– Использование компьютера может мешать выполнять различные упражнения (например, упражнения на многократное повторение).

– Невозможно управлять естественным процессом коммуникации с помощью компьютера, если общаться только посредством компьютера.

Эти опасения в отношении использования компьютера могут быть обоснованными, если использовать только компьютерные технологии в классе. Нужно создать баланс в классе. Это действительно не эффективно, если работать только с компьютером. Обучение иностранным языкам с использованием компьютерных технологий не должно занимать целый урок, компьютер должен быть только частью урока. В этом случае компьютерные интернет-технологии очень полезны при изучении иностранных языков и содействуют развитию знаний учащихся. Аргумент, что использование компьютера ухудшает межличностное общение, не полностью оправдан, потому что многие компьютерные технологии и задания могут поддерживать сотрудничество между учащимися. Например, можно организовать сотрудничество в небольших группах не только во время занятий, но и дома. Аргумент о том, что использование компьютера может нарушить естественный процесс коммуникации, не является существенным. Компьютер и интернет упрощают общение между учащимися и носителями языка. Учащиеся могут услышать подлинный язык и увидеть, как говорят носители языка, как они себя ведут.

Следовательно, можно сказать, что вышеперечисленные опасения по поводу компьютерных технологий не имеют особого смысла, поскольку компьютерные технологии помогают учащимся активно и продуктивно изучать язык.

Выводы из данного исследования и перспективы. Можно найти огромные возможности интернета, которые могут быть очень полезны в обучении иностранным языкам. Использование компьютеров в преподавании иностранных языков даёт нам:

– различные темы и языковые навыки, например, грамматика, понимание чтения, аудирование;

– материалы для всех уровней (от начинающих до продвинутых);

– хороший выбор форм упражнений, например: упражнения с пробелами для заполнения, кроссворды, аудио и видео упражнения, упражнения с вариантами для выбора, упражнения по набору, упражнения на словарный запас и т. д.;

– возможность применять индивидуальный подход;

– компьютер мотивирует и доставляет удовольствие при изучении целевого языка.

Список литературы:

1. Шукин А.Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам: Учебное пособие. – М.: Филоматис, 2008. – 188 с.
2. SZYSZKA, Magdalena (2015): Multimedia in Learning English as a Foreign Language as Preferred by German, Spanish and Polish Teenagers. Poland, p. 3-20.
3. BARTRAM, Brendan (2010): Attitudes to Modern Foreign Language Learning. Insights from Comparative Education. Great Britain, p. 17-23.

4. Коджаспирова Г.М., Петров К.В. Технические средства обучения и методика их использования. – М.: Высшее образование, 2002.
5. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: Учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2004.

Карабітська Н.О.

Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

**ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ІНТЕРНЕТУ
У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ****Анотація**

У даній статті розглядається використання аудіовізуальних джерел у викладанні іноземних мов, обговорення можливостей та недоліків інтернет-джерел. Аудіовізуальний метод передбачає вивчення мови із зануренням в мовне середовище, штучно створювану на уроці за допомогою різних технічних засобів. Основними дидактичними прийомами є імітація, заучування напам'ять і утворення за аналогією. Використання комп'ютера в навчанні іноземної мови – це багате розмаїття видів вправ. Існують величезні можливості інтернету, які можуть бути дуже корисні у навчанні іноземних мов.

Ключові слова: аудіовізуальний метод, інтернет-технології, комп'ютер, аудіо- та відеоматеріали, мотивація, мультимедійні ПК.

Karabitskova N.O.

Kharkov Trade and Economic Institute of
Kyiv National Trade and Economic University

**USING COMPUTER TECHNOLOGIES AND INTERNET
IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES****Summary**

This article considers the use of audio-visual sources in the teaching of foreign languages, the discussion of the possibilities and shortcomings of Internet sources. Audiovisual method involves learning the language with immersion in the language environment, artificially created in the lesson with the help of various technical means. The main didactic methods are imitation, memorization by heart and education by analogy. Using a computer in teaching a foreign language is a rich variety of types of exercises. There are huge opportunities for the Internet, which can be very useful in teaching foreign languages.

Keywords: audiovisual method, Internet technologies, computer, audio and video materials, motivation, multimedia PCs.